

Miroslav Pavlák

Matouškové a Šroubkové

Krátké pojednání o dvou spálenopoříčských rodech

1. Úvod

Tato genealogie předků mého praděda z matčiny strany, Františka de Paula Matouška, byla sepsána na základě studia zápisů z matrik uložených ve Státním oblastním archivu v Plzni. Cenným pramenem informací se také stala regionální literatura zaměřená na dějiny Spálenopoříčska.

Můj praděd se narodil 6. dubna 1856 v Lipnici, jež patřila do farnosti Spálené Poříčí. Vzhledem k tomu, že pocházel z početné rodiny, tak si na studia v Praze vydělával jako vychovatel u hrabat Nostitzů. Po ukončení středoškolských studií vstoupil do císařské armády a dosáhl důstojnické hodnosti hejtmana. Posléze vojenskou kariéru opustil a stal se gymnasiálním profesorem. Působil na německém gymnáziu „U Piaristů“ v Praze Na příkopě. Vyučoval němčinu, řečtinu a latinu.

František de Paula Matoušek byl dvakrát ženat. Jeho první žena se jmenovala Anna Duchková. Pocházela z rodiny Leopolda Duchka, komerčního ředitele Živnostenské banky v Praze. Záhy však zemřela a manželství zůstalo bezdětné. Dne 26. listopadu 1904 se můj praděd oženil podruhé. Za manželku pojal Marii Kramelovou z mlynářského rodu ze Šafova u Znojma. Přes významný věkový rozdíl 29 let to bylo manželství spokojené a naplněné. Vzešly z něho čtyři děti; jeden syn a tři dcery, z nichž jedna byla matka mé matky.

Když můj praděd dne 9. května 1935 na svém letním bytě v Mirošově u Rokycan zemřel, tak jako příčina smrti byla v úmrtním listě uvedena sešlost věkem. Z toho plyne, že se i přes svůj pokročilý věk 79 let těšil dobrému zdraví.

2. Genealogie Matoušků v Hořehledech

Na západním úpatí Kokšína leží obec Hořehledy, 3 km východně od Spáleného Poříčí, 450 m n. m. Její jméno je ojedinělé. Vzniklo jako přízvisko osadníků, kteří „hoře hledí“; to znamenalo lidi shora hledící, tj. z vyšších poloh u Kokšína hledící do nížiny u Poříčí. Ves byla založena pravděpodobně poříčským osazovacím dílem pánů Švamberských po polovině XIV. století.

Nejstarší usedlíky v Hořehledech (tehdy Vořehledech) poznáváme teprve po 30ti leté válce, roku 1655. Podle Berní ruly tam žilo 10 sedláků, 9 chalupníků a 2 zahradníci. První zápisy o rodě Matoušků v matrikách pocházejí právě z tohoto období a tak je možno jeho členy považovat za jedny z nejstarších hořehledských osadníků.

Jak tito osadníci žili a jak se živili, čteme v popisu vesnice roku 1715: „Hořehledy leží od Těňovic dobrou čtvrt míli. Domy obyvatelův jsou všechny ze dřeva, některé jsou chatrně vystavěné, s malými zahrádkami. Pole jsou větším dílem hlinovatá, kamenitá, zvláště místy jsou tuze močálovitá. Sejí po hnoji v lepších polích troje těžké obilí, takových rolí však jest málo; na ostatní sejí žita a většinou oves, tuze málo ječmene. Pole zpracovávají čtyřmi kusy, neboť půda jest zaneřáděná a zpuštěná a špatná zvláště pro trnoviště. Obilí nemohou prodávati, vždyť nemohou vystačiti s chlebem ani do Vánoc, ba mnozí ani do poloviny října. Robotami jsou tuze přetahováni, všichni sedláci stejně, jak psáno u Těňovic. Louky jsou také tuze daremné, místy mechovité, močálovité a bahnité a podobají se více občinám než lukám. Pastev mají sice důstatek, ale slam namále. Také mají míti podle jejich oznámení kus lesa pod dvě leče, ale bez svolení vrchnosti ho nesmějí užívat.“

V Tereziánském katastru českém je uvedeno o Hořehledech následující: Rybník výtazní na 1 kopy (užívá vrchnost). Řemeslníci: 1 kolář, 1 kovář, 1 zedník, 1 bednář. – Ve fasi ještě uveden 1 cihlář, 1 šenkýř, 1 obecní pastýř, 1 další kolář, 1 mlynář (v panském mlýně o 2 kolech se 2 stoupami a pilou na stálé vodě). Podle zjištění komise „...obilí málo kdo co prodati může, neb chlebem do vánoc ... stačiti nemohou. Robotami tuze přetahováni jsou.“

Genealogie rodu Matoušků v Hořehledech, přímých předků Františka de Paula Matouška, se po prostudování výpisů z matrik jeví takto:

Matěj Matoušek, narozen v Hořehledech, manželka Aniška Kovářová, dcera Krištofa Kováře.

Pavel Matoušek, roku 1654 narozen v Hořehledech, manželka Anna.

Matěj Matoušek, roku 1691 narozen v Hořehledech.

Vojtěch Matoušek, manželka Anna Nesnídalová, dcera Matouše Nesnídala, roku 1734 narozena v Hořehledech, roku 1751 oddáni v Těňovicích.

Václav Matoušek, roku 1761 narozen v Hořehledech, manželka Marie Šroubková, dcera Jana Šroubka, roku 1769 narozena v Těňovicích, roku 1791 oddáni v Těňovicích.

Jakub Matoušek, roku 1801 narozen v Hořehledech, manželka Anna Jindrová, dcera Josefa Jindry, roku 1811 narozena v Hořehledech.

František de Paula Matoušek, roku 1856 narozen v Lipnici, 1. manželka Anna Duchková, 2. manželka Marie Kramelová, dcera Josefa Václava Kramela, roku 1884 narozena v Grösingmühle, roku 1904 oddáni v Praze – Zbraslavi.

Anna Matoušková, roku 1905 narozena v Mirošově u Rokycan. Má bába z matčiny strany.

3. Genealogie Šroubků v Těňovicích

Z genealogického hlediska je zajímavá spřízněnost mezi rody Matoušků a Šroubků prostřednictvím sňatku Václava Matouška, sedláka z Hořehled č. 25 a Marie Šroubkové z Těňovic. Ke spojení obou rodů došlo na základě matričního zápisu dne 6. 11. 1791 v Těňovicích. Abychom se mohli zabývat podrobněji genealogií rodu Šroubků, bylo nutno zjistit údaje o rodičích výše uvedené Marie Šroubkové.

Šroubkové byli selský rod usedlý v Těňovicích (2 km od Hořehled), kde se dodnes zachovaly nepatrné zbytky tvrze, která nese název Šroubkův hrad (podle Hebera Schraubsko, Šroubsko). O Šroubkově hradě se vypravuje následující pověst : Lid věří, že z hradu vede tajná chodba pod těňovický kostel, nebo pod faru či pod Šroubkův statek č. p. 5, právě pod stůl, anebo ke klášteru u Těňovic, nejpravděpodobněji v místech dnešního „Okrouhlíka“.

Přímí předkové Marie Šroubkové jsou, dle zápisů v matrikách uložených v SOA Plzeň, tyto:

Pavel Šroubek

Jiří Šroubek, manželka Mandalena Žišková, dcera Matěje Žiška, roku 1643 narozena v Lučisti, roku 1664 oddání v Těňovicích.

Petr Šroubek, roku 1674 narozen v Těňovicích, manželka Mariana. Datum jeho sňatku s Marianou by spadalo do let 1708 – 1725. Pro toto období však není matrika oddaných farností Těňovice zachována a tudíž nelze zjistit, odkud a z jakého rodu Mariana pochází. Byl v Těňovicích rychtářem.

Vojtěch Šroubek, manželka Anizka Šimová, dcera Jana Šímy, roku 1743 oddání v Těňovicích. Datum jeho narození nelze zjistit, neboť matrika narozených fary Těňovice za léta 1708 – 1725 není k dispozici. Před rokem 1708 se Vojtěch nenarodil – záznam v matrice z let 1675 – 1707 neexistuje a po roce 1725 rovněž údaje v příslušné matrice narozených nejsou. Je připomínán ve Výkazech desátků kol. r. 1740 a dále pak v Kontraktech poddaných v r. 1764. Byl rychtářem v Těňovicích.

Jan Šroubek, roku 1744 narozen v Těňovicích, manželka Apoléna Marie Vyskočilová, dcera Františka Vyskočila, roku 1768 odd. v Těňovicích. Je uveden v Urbárním příznání z r. 1772 a v Robotních seznamech z r. 1777.

Marie Šroubková, roku 1769 narozena v Těňovicích, manžel Václav Matoušek, syn Vojtěcha Matouška, roku 1761 narozen v Hořehledech, roku 1791 odd. v Těňovicích.

Na závěr jsem vybral dvě fotografie z rodinného archivu.

Svatební foto mého praděda Františka de Paula Matouška a jeho první ženy Anny, rozené Duchkové

Marie Kramelová, druhá žena Františka de Paula Matouška, se svou dcerou Annou, mou bábou (1905)